Ч. 3 (13.242). Львів, середа 4. січня 1933. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Демократизм чи автократизм.

Поширім собі це питання. Чи людський рід змагає у сьогоднишній повоєнній добі до того, щоби кожний нарід став сувереном і власником держави з усіми її клітинами й органами, щоби сам кермував нею через вибраних представників, чи навпаки модерним типом є у сьогоднишній добі така державна конструкція, при якій влада походить від держави і належить до держави, а народ, що живе в її межах, це тільки обект?

У вдачі людини живе гін розказувати іншим, підпорядковувати собі слабших і панувати над ними. Але одночасно проявляються змагання слабшого до визволення, байдуже, що нераз коштом інших, навіть коштом руїни та безладдя. Ця боротьба йде також у нутрі родин, громад, суспільностей і народів. І нема для цих двох течій згоди. Але з розвитком культури людського духа прожолоблює собі від непамятних часів корито третя течія, що доводить до злагіднення цих двох протилежностей, і веде до такої рівноваги, при якій кожна людина почувалаб себе справді свобідною, але не коштом інших. Ця демократична течія старається нормувати взаємини між людьми і народами. Годі тут подавати історію заслуг та докази значіння демократичного державного устрою. Згадаємо хіба напр., що це не припадок, коли зі світової війни вийшли побідно ті народи, які мають віддавна національно-демократичний устрій, а саме Франція, Америка, Анґлія та програли і провалилися монархістичні держави з мішаниною народів і з більше чи менше деспотичним ладом як Росія, Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина. Не є це також припадок, що на їх розвалинах повстали вже держави з демократичним устроєм, як напр. Чехословаччина, Лотва, Естонія, Австрія, Фінляндія.

Добре, скаже дехто, алеж по війні бачимо банкроцтво демократичної ідеї. Прикладом на те Радянщина, Туреччина, Польща, Югославія Угорщина, ба навіть Італія з її націоналістичною ексклюзивністю. Навіть у деяких демократичних державах заломлюється демократичний парляментаризм. Спробуймо і це явище собі зясувати.

Франція має якслід розвинений середній стан, тобто *міщанство і селянство.* Обі ці групи є підвалинами французького народу та держави, так, що не аристократи і не пролетарські низи, але ці два стани творять французький народ. Вони створили своєрідну французьку культуру, дали Франції мистців, учених, техніків, письменників, економістів, державних мужів. А всі вони, звязані з середнім станом тисячними традиційними вузлами живуть його демократичними ідеями і не всилі навіть думати про інший політичний устрій як про демократичний.

Візьмім під увагу Америку. Емігранти всіх народів і суспільних станів осідали тут на вільних землях, фармер біля фармера, а при морських і річних берегах, на перехрестях вигідних шляхів, ремісники і купці, всі вільні рівні. Вони розбудовували міста, вони творили стейти, очевидно — на демократичних основах. І на думку не приходить їм сьогодні інший устрій. І в Анґлії знані політичні вольности ще з часів, які започаткувала і запевнила magna charta libertatum, і кожний анґлієць любить і цінить свій устрій та гордиться ним.

А нові держави? Ніяк не добачуємо серед чеського народу та його репрезентантів якихнебудь поважних нахилів зміняти державний устрій, бо і там основною силою народу і держави *середня міщанська і селянська верства* з визначною культурою. Те саме діється у всіх тих державах, що мають демократичний устрій, от хоч би у скандинавських чи у Швайцарії.

Зате у державах, що не мають демократичного устрою, бачимо зовсім інший суспільний склад, не бачимо тієї рівноваги, на якій може спиратися демократизм. Перегляньмо одну з цих держав за другою, а побачимо, що у тих державах було і є не своє, але чужонаціональне міщанство, здебільша жидівське; на селі власником земель є там поміщицтво, яке виросло не своєю працею, тільки завдяки своїм дійсним чи уроєним воєнним заслугам і ласці монархів, що їхньою девізою було: держава це я, підчас коли селянство осталось скарло829ватілим півпролетаріятом. Очевидно, коли в тих країнах не могла розвинутися суспільна демократія, не могла повстати й політична, не могла також повстати демократична держава, лише держава дворян, бояр, шляхти й урядничої касти, що в імені тих „щасливих посідачів", має тримати за чуба ті чужі їм думкою і тілом міщанські і селянські маси. Тому також у тих державах були можливими такі перевороти, які є неможливі в демократичних державах, себто перескок з одного скрайнього самовладства до другого.

Виходить, що там, де нема ще розвиненої і дозрілої господарської демократії та вслід за тим суспільної гармонії, там не могла ще витворитися відповідна культурна зрілість мас, ані політично-демократична структура держави.

Нині фактом є, що поруч із пропаґандою абсолютизму й лайками на демократичний парляментаризм — скрізь іде вперта боротьба проти самовладства й оліґархії. Колиж дійсно настала т. зв. кріза парляментаризму і демократизму, то не слід забувати, що ця кріза торкається по суті лише форми застосування парляментарно-демократичних установ і форм правління до змінених післявоєнних умовин та потрясеної психіки людей. Але є теж фактом, що ця кріза проявляється найсильніше на тих землях, в яких нема ще якслід розвиненої міщанської і селянської верстви.

А ми? Наш демократизм не підлягає сумнівові. Його джерело у переконанні, що можемо спирати свої сили лиш на масах. Але свідомість нашого демократизму така розхитана, що перейти поза межі поняття демократизму на-ліво чи на-право це навіть у політичних провідників демократичних таборів — явище досить буденне. Мовляв: „хочемо твердої руки". І нераз ми „демократи" підтакуємо теревеням, що „демократизм валиться", що „демократизм є вже пережитком минулого" і т. д.

Звідки береться у нас ця малодушність? Головна причина та що живемо в середовищі недемократичних держав і їх гасел. Мимохіть підлягаємо надто великим чужим впливам, і заражуємось сумнівами псевдодемократів, яких особливо багато у наших сусідів.

Всупереч усім передчасним грабарам демократизму та всупереч усім „статистичним" експериментаторам, демократизм здобуває нові поля праці. Крах вибуялого хижацького капіталізму, опертого на невеликій скількості вибранців жадних гроша і влади, спричинює демократизацію господарського устрою. Лиш тільки він має можність вишукати технічні винаходи, віддаючи їх на послуги масам, і лише він може перебороти крізу, заняти безробітних, усунути сьогоднішню боротьбу між робітником і великокапіталістичним підприємством та злагіднити боєві настрої соціялістичних течій. А господарський демократизм іде рука в руку з політичним

Демократична ідея вимагає постійних буденних зусиль головно щодо розбудови середнього міщанського стану, який у нас майже не істує. Є це праця тяжка і довготріваюча, зате у вислідах дає трівкі господарські і суспільні основи для політичного визволення. Замість захоплюватися чужими нам духом і змістом ідеями та нахапуватися малозрозумілих фраз про реформи суспільного устрою — радимо глибше вдуматися у справжню суть ідеї демократизму, єдиної ідеї, яку ми повинні боронити й у себе реалізувати.

М. Творидло.

До чого довела комісарська господарка в Народньому Домі у Львові.

Обтяження реальностей Нар. Дому доходять до одного міліона золотих!

З уваги на велике затрівоження серед українського громадянства комісарською господаркою у львівському Народньому Домі, зокремаж з уваги на введення до Нар. Дому примусової управи („заряду") та дозволу на ліцитацію його головного будинку, постаралися ми роздобути **достовірне провірення ґрунтової книги для реальностей Народнього Дому,** положених у Львові. На основі тої провірки справа обтяження тих реальностей представляється так:

Головна реальність Нар. Дому при вул. Рутовського 22, Вірменській 1 і Краківській 21 — один комплекс, обнятий числом гіпотечного виказу 61 Львів-середмістя. Та реальність обдовжена: а) **позичкою в Банку Господарства Краєвого на 90.000 золотих в золоті; б) правом заставу для кавції на річ Міської Каси Ощадности до висоти 36.000 долярів.**

Ухвалою городського міського суду у Львові до ч. справи XV. Е. 7223/32 дозволено вже завести **примусову управу та ліцитацію того комплексу** для стягнення претенсій Банку Господарства Краєвого.

Реальність при вул. Вірменській 3 і Краківській 13, обнята числом гіпот. виказу 57 Львів-середмістя **та реальність при вул. Краківській 15** ч. гіпот. виказу 58 Львів-середмістя, обтяжені **позичкою, затягненою в Міській Касі Ощадности у висоті 15.000 долярів.**

Ухвалою городського міського суду у Львові до ч. справи XV. Е. 6197/32 дозволено ввести **примусову управу в обох цих реальностях** для стягнення незаплачених трьох рат у Міській Касі Ощадности.

Реальність при вул. Зибликевича 30 (СС. Василіянки), обтяжена числом гіпот. виказу 301 Львів I. дільниця, **обтяжена враз із реальністю обнятою числом гіп. вик. 5098 Львів I. дільниця,** правом заставу для кавції **на річ Міської Каси Ощадности до висоти 12.000 долярів.**

Реальність при вул. Курковій 14, обнята числом гіпот. виказу 68 Львів IV. дільниця, обтяжена **позичкою,** затягненою в **Банку Господарства Краєвого у висоті 150.000 зол. в золоті.** Надто ця реальність обтяжена також **правом заставу для кавції у висоті 36.000 долярів,** як головний комплекс Нар. Дому при вул. Рутовського.

Крім того на днях невідомий ближче **Александер Каплонський** дістав впис права заставу для своєї **викональної претенсії в квоті 6.500 золотих на реальности при вул. Вірменській ч. 3.**

Загальна сума обтяжень **реальностей Народнього Дому у Львові доходить тепер до висоти одного міліона золотих.**

Як високо обтяжені маєтности Нар. Дому **Білка і Костеїв** у перемишлянському повіті **не можемо наразі ствердити,** бо ґрунтові книги для цих маєтностей находяться при окружному суді в Бережанах.

УКРАЇНІКА.

„Національні і славянські проблеми“.

Під таким заголовком недавно була вміщена в голяндськім часописі „Leiding“ (Провід) стаття A. van Wijk'a. Автор полемізує з д-ром Шамельгавтом, що написав великий твір „De Volkeren van Europa en de Strijd der Nationaliteiten“ (Про европейські народи та національні сварки).

Через те, що в цій статті багато місця присвячено чехословацьким національним відносинам, і то в дусі чеських аспірацій, чеський національний орган „Народні Обзор“, грудень 1932 р. передрукував її в цілості. Подаємо за ним місця, які цікавитимуть українського читача:

„Тим часом, наскільки справа йде про малоросів або українців, охоче признаю, що свідомість, що вони є окремим народом з власною мовою і традиціями поступово так сильно розвинулася та запустила глибокі коріння, що були всі дані, щоби їм признати дуже високий степень національної автономії (в СССР — прим. моя — ПК.); тоді, як білоруський рух є багато слабшим, і тут пропаганда національної думки носила завжди дуже штучні риси...“

Н. фан Війк не поділяє думки, що українська мова колись була ближча до сербохорватської. „Українсько-сербохорватську територію — пише він — дійсно боронять мовознавці Смаль-Стоцький і Гартнер, і згоджується з нею деяка частина українських мовознавців — але не всі — і багато українців, не спеціялістів вірить тільки авторитетам“.

На твердження д-ра Шамельгавта: „Не міста, лише села означують національність у Радянському Союзі, — здорова основа, яку мали би приняти всі поневолені народи, і яка найліпше відповідає демографічним датам“, Н. фан Війк відповідає:

Назагал мені здається це становище невірне. Східня Галичина мабуть переважно малоросійська земля, головне місто Львів (польське Lwów, українське — Ljviv) є містом передовсім польської культури, яка процвітала вже в добах, коли в околишніх землях малоруська культура животіла або спала, і втрималася, коли українська народня думка пробудилася до нового життя. Польська культура має право на дальше життя; чи це запевнене, коли утворимо зі Східньої Галичини автономну українську провінцію?... Жертвувати міста селам — несправедливо, хоч здається ще більшою несправедливістю булоб зробити противлежне“.

Побоювання автора за долю польської культури у Львові досить характеристичні. Очевидно нідерляндський автор усвідомлює собі добре, що ця культура не живе соками Сх. Галичини.

Висновок із статті A. van Wijk'a був би такий: Европа числиться з фактичним станом річей і „визнає“ нас там, де конче мусить визнати. П. К.

Безробіття нашої інтелігенції.

(Стаття з кол безробітних.)

Кожний з нас мусить признати, що в нас нема гіперпродукції інтелігенції, а противно є її за мало. Не зважаючи на те, серед цієї невеличкої горстки нашої інтелігенції панує нині застрашаюче безробіття. Вправді чуємо зі всіх усюдів голоси про те, що треба цьому зарадити і в цій справі часто-густо читається на сторінках нашої преси, що на такихто нарадах, зїздах, конгресах і т. д. принято в цій справі такуто резолюцію. Але всі такі резолюції кінчаться тим, що вони лишаються на папері, а безробіття щораз більше лютує та поширюється. Щоби вийти з того зачарованого кола безробіття, особливо наша молода інтелігенція мусить раз на все вибити собі з голови надії на вигідні державні посади, бо таких вона не дістане. Вона повинна приготовлятися до практичного звання і творити власні варстати праці.

Поле праці у нас є ще дуже широке і його використовують елементи зовсім нам чужі та ворожі. Творячи власні варстати праці, маємо право і обовязок жадати від нашої суспільности, щоби вона дала можність істнування нашим варстатам праці. У першій мірі мусимо цього жадати від тих наших інституцій, установ і фірм, які вже бодай в части опанували власний ринок збуту, щоб вони підтримали наші новоівідкриті варстати праці цілою силою пари, а не поступали так, як деякі з наших фірм на превеликий жаль нині ще поступають. Не буду тут писави про те, де і як таке сталося, але тверджу з власного досвіду, що воно так у дійсности є.

Я, що пишу оцих кілька слів, належу до тих безробітних, що мають цивільну відвагу творити свій власний варстат праці, в якім не тільки сам працюю зі своїми спільниками, але даю також можність заробітку і нашим робітникам та робітницям. У наших змаганнях від перших початків ми стрінулися в деяких наших установах з признанням і підтримкою, але рівночасно треба підкреслити і сумний факт, що найшлися і такі наші фірми, які віднеслися і відносяться до нас ворожо, не зважаючи на те, що вони своє істнування і то добре, завдячують тільки нашому суспільству, а в першій мірі нашій кооперації, яка винесла їх на наш ринок, здобула для них той ринок та дала їм та їх рідням добрий прожиток. Бувають і такі, що навіть забирають голос в справі безробіття та голосять urbi et orbi чито в нашій пресі чи на всяких нарадах, що треба зробити, щоби спровадити безробіття до мінімум. Вони закликають до творення власних варстатів праці, а самі в дійсності роблять зовсім противно, оправдуючися тим, що їм чужі дають кращі умовини (розуміється ради конкуренції), щоби нас у самім зародку вбити. Інші оправдуються тим, що перехід від одної фірми до другої залежить виключно від такого шефа, а цей знову спекується тим, що хвилево такого предмету не потрібно, або що чужі мають ще доставити рештки, які йдуть на поважніші квоти. Пізніше показалося, що вони не мають на думці ніяких решток, а тільки вони і на далі кажуть себе обслуговувати чужим. Чому це так не знаю. Серед таких відносин наші варстати праці душаться і гинуть у самих таки початках. Якщо в нас такі відносини будуть трівати і на далі, то шкода часу на всякі наради, конференції, зїзди, резолюції і т. п., бо ми, як були гноєм для інших, так ним і останемо ще на довгі часи, а всякі наші заходи в тім напрямі окажуться даремними. Треба в першій мірі усунути того рака, який точить таким чином наш молодий організм.

Один з безробітних.

—o—

Наглий суд у Тернополі.

Дня 29. грудня 1932 р. відбувся в Тернополі наглий суд над обвинуваченими Соловіхом (23 літ) і над Олійничом. Процес відбувався при зачинених дверях. Обидва обвинувачені відповідали за шпіонаж. Олійнича засудили на 12 років тюрми, а Соловіха на пять.

—o—

Законопроєкт про вищі школи в Польщі.

У найближчих днях мають переслати до сойму законопроєкт про організацію високого шкільництва у Польщі. У законопроєкті між іншим є постанова про те, що органи безпеченства у випадку потреби мають право входити до школи для роблення порядку.

—o—

Тримісячна мораторія в Данціґу.

ДАНЦІҐ (ПАТ) 1. січня 1933. У данціґському урядовому деннику оголосили декрет данціґського сенату, який вводить мораторію гіпотечних довгів, забезпечених на земельних нерухомостях, до 1. квітня 1933 р.

—o—

Дефіцит Злучених Держав.

НЮЙОРК (ПАТ) 1. I. 1933. Бюджетовий дефіцит Злучених Держав Північної Америки виносить з днем 15. грудня 1932 р. ні більше ні менше тільки 1.,142,000.000 долярів.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1933.

ФЕДІР ДУДКО.

Подорож до Батурина.

Спогад.

Невмирущій памяти великого страдника за ідею української державности, Гетьмана Івана Мазепи — в 300-літні роковини Його народин.

Цілком виразно пригадую собі те враження, з яким я, будучи ще гімназистом і рік-річно проживаючи на літніх вакаціях у свого діда на селі, простоював годинами в кінці саду і сперши віддих, прислухувався до неясного гуркоту, подібного до грюкоту далекого грому.

Уява моя буяла, очі були встромлені в туманну, покриту лілієвим серпанком, перламутрову далечінь, а молодечі груди ломилися від напливу гарячих, повних палкої пристрасти почувань, які може родити тільки молода кров. То було бухкання далеких гармат на військових маневрах у Батурині.

У Батурині!

Скільки близького й трівожливого, величавого й до смертельної туги болючого звязано у кожного українця з цим словом! І чи дивно, що під далекий гуркіт, який принишкло слухали навколо широкі ниви, задумливі гайки, насторожені вітряки й розлогі села старої Гетьманщини, молодеча душа моя напиналася й на крилах уяви несла мене кудись туди, до сизих обріїв, за якими зрошений кровю борців за волю стояв старий Батурин, де кожна пядь мовчазної землі кричала про невмирущу козацьку славу, де в шепотах верб, у плесканні Сеймових вод, у мовчанні руїн стояли нечутні відгуки недавньої, але завмерлої вже в пливучій мертвоті часу кривавої січі.

Найближчий і нерозлучний друг моєї молодости й мій поплечник у всіх юнацьких затіях, мій, тільки парою років старший від мене дядько Іван — коло мене.

У гробовій мовчанці слухаємо гарматне гуркотіння. Потім зітхаємо, потім пірнаємо в бурхливі спогади найяскравішої сторінки нашого минулого — й раптом родиться у нас думка відвідати по маневрах Батурин.

Сказано — зроблено.

І ось одної днини ми сидимо на візку й їдемо до того місця, з яким звязаний найтрагічніший момент української історії.

*

Ні, цього не в силах переказати словами!

Виїзжаємо на конотопський шлях, і візник показує нам у стороні село Атюшу, те село, яке, знаємо з історії, урочисто зустріло Карла XII. шведського церковним дзвоном.

Замовкаємо й віддаємося кожний потокам своїх почувань.

Від ока нашого не ховається ніщо. Кожне дерево, кожен рів, кожна частинка старого, вкритого мягким порохом, широкого чумацького шляху звертає нашу найпильнішу увагу й малює нам найріжнородніші образи аперед двох сотень літ.

Ось тут ішла, поблискуючи мушкетами на українському сонці й побрязкуючи шаблями, шведська піхота, скрипіли вози, з натугою тягнули перемучені коні мідяні скандинавські гармати, що докотилися з далекої півночі аж сюди, щоб тепер мовчазно стояти рядочком у сквері м. Чернигова й звідти сумно позирати на Десну.

Ось осторонь стоять величезні дуби, що молоденькими ще дубками бачили, як проходила цим шляхом синьожупанна армія новітніх варягів.

Ось невеличкий, може звичайний собі, природний горбок, який видається нам насипною козацькою могилою, може навіть редутою старих батуринських укріплень.

З кожним поворотом колеса хвилювання наше росте, увага скупчується, нетерплячий зір, що допитливо розкидався на всі боки, напружено звертається наперед.

І ось нарешті на невисокому горбку перед нами показується здалеку те, що нині уявляє з себе відкинене далеко в сторону від залізних шляхів, заглухле й зведене до ступеня третьорядного виселка — містечко Батурин. Звичайне собі, загублене в зелених просторах чернигівської землі, забуте людьми й Богом, маленьке жидівське містечко.

Але ми аж підносимося з своїх сиджень і втоплюємо очі в білу масу чогось, що немов вирвалося з містечка й зупинившися на горбку, з болючим докором дивиться здалека на мізерну марноту його повсякденних турбот. Це — величні руїни палати останнього з українських гетьманів, останнього репрезентанта нашої державности Кирила Розумовського.

Вдивляємося в руїни й на хвилинку переводимо очі на густо накопичені містечкові покрівлі. Боже — який контраст маєстатичного з мізернотою, суворої простоти благородних форм з нужденним несмаком! І яка сумна й болюча іронія гордої смерти минулого над одичавілим рабством живого!

Блискає зпоза лоз Сейм — і ми виїзжаємо на пором.

Тихо.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПЯТЬОХ ДЕРЖАВ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 2. І. ПАТ. „Дейли Телеграф" повідомляє, що проектована Мекдональдом на 2-гу половину січня конференція 5 держав у справі признаної Німеччині рівноправности зброєнь не відбудеться. І Поль Бонкур і канц. Шляйхер не виявляють охоти приїхати на конференцію до Льондону. Бонкур не хоче зражувати собі незапрошених на конференцію, хоч заінтересованих у ній союзників Франції, Чехословаччини та Польщі. Зновуж Шляйхер сподіється здобути більше в отвертій дискусії на розброїйній конференції в Женеві, ніж у Льондоні, де Німеччину можуть ізолювати.

—o—

Викриття змови в Еспанії.

БАРЦЕЛЬОНА. (ПАТ). На день 10. січня підготовляли тамошні екстремісти повстання. Змова була розгалужена в цілій Еспанії. У звязку з цим викрито змову і серед військових.

—o—

ВІЙСЬКОВЕ ПРИСПОСІБЛЕННЯ В РУМУНІЇ.
Реорганізація армії.

Букарешт, 2. І. ПАТ. До румунського парляменту вплине небаром урядовий проект про загальне військове приспосіблення в Румунії. Проект бере під увагу факт, що новочасна війна обіймає всю суспільність, а не лише військо даного народу. Новий закон введе загальний обовязок зазнайомлення з методами оборони.

КІШИНІВ, 2. І. ПАТ. Підчас січневої сесії румунських законодатних зборів розглядатимуть важні проекти про реорганізацію армії. М. і. мають зреорганізувати штаб армії на зовсім нових умовинах. Спеціяльно цікавляться реорганізацією територіяльних військ.

—o—

Селянські заворушення в Стирії.

ВІДЕНЬ (ПАТ). 1. І. 1933. Німецька преса приносить із Форав у Сх. Стирії інформації, що селянські заворушення трівають там далі. Їх підсичують комуністичні агітатори. Селяни напали на християнсько-суспільного посла Ґанґля, якого хотіли побити. Щойно жандарми звільнили посла з рук подразнених селян. У звязку з цими заворушеннями появилася заборона продавати алькогольні напитки. Селяни заповідають похід на Ґрац. У Сх. Стирії скріпили жандармерію. До Ґартберґу прибула сотня альпейських стрільців. Влада ствердила присутність комуністичних агітаторів по селах, у звязку з чим арештовано кільканацять осіб.

З життя Львова та львівського повіту.

Анкета делегатів сільських Кружків Р. Ш. львівського повіту. — Загальні Збори львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи".

Проявом живої діяльности „Рідної Школи" у Львові тай у львівськім повіті була анкета делегатів сільських Кружків „Р. Ш." львівського повіту, яку скликала Рада П. С. К. „Р. Ш." на 10. год. 8. грудня 1932 в одній із шкільних саль при вул. Мохнацького ч. 12.

На анкету явилося 33 делегати. Мале число делегатів треба вияснити неприятливою погодою того дня; натомісць годиться зазначити живу участь делегатів у нарадах і доцільність резолюцій, принятих ними.

Відкрив анкету урядуючий І. заст. голови Ради П. С. К., проф. Микола Ластовецький, зазначуючи, що Рада П. С. Кр., це посереднє звено між Гол. Упр. Р. Ш. і її Кружками, є в першу чергу відповідальна за діяльність кружків у Львові й у повіті. А щоби діяльність кружків у львівськім повіті йшла згідно та по одному плянові, просив делегатів вислухати реферату про плян праці кр. „Р. Ш." на села, доповнити його своїми завагами, а відтак приняти його разом із резолюціями на те, щоби вести у будуччині діяльність Кр. на селі — одностайно.

Повного змісту та добре збудованого реферату дир. А. Домбровського вислухали делеґати з великою увагою. Після дискусії принято резолюції:

1) Видрукувати реферат у часописах або й видати окремою брошурою.

2) Видрукувати відчитане письмо кружка „Р. Ш." з Глухович про добровільне щомісячне, односотикове й поголовне оподаткування громадян того села в користь „Р. Ш.", яке дає кожного місяця суму 16.94 зол.

3) Як найчастіше обїздити села львівського повіту з рефератами про „Р. Ш.".

4) Створити курси ведення сільських кружків „Р. Ш."

5) Завчасу повести пропаганду за основуванням по селах: діточих садків і діточих бібліотек при кружках „Р. Ш.".

Всі резолюції принято однодушно. Провідник анкети подякував референтові за реферат, делегатам за увагу й живу участь в дискусії, а всіх запросив до громадної участи в Заг. Зборах П. С. Кр. в 3. год. пополудня.

Анкета трівала до 12. години та зробила на всіх якнайкраще враження: змістом реферату, змістом письма від кружка з Глухович і змістом принятих резолюцій.

Того самого дня й у тій самій домівці відбулись в 3. год. пополудня Загальні Збори Львівського Повітового Союзу кружків „Рідної Школи" при дуже великому числі (понад 100) делегатів кружків зі Львова й повіту. Збори відкрив урядуючий заст. голови проф. Микола Ластовецький, покликуючи на секретарів Зборів пп. Антона Романюка й Костя Єзерського.

У своїй промові зазначив голова, що уступаюча Рада є першою, яка вела свою діяльність через цілий рік. У тій діяльности відмітив два періоди: І., у якім провід спочивав у руках голови, дир. Домбровського, до 18. листопада 1932; ІІ., у якому внаслідок перебрання п. Домбровським проводу в Комітеті свята молоді „Р. Ш." — провід у Раді П. С. Кр. перейшов у руки проф. М. Ластовецького й остав аж до З. 3б.

На доказ зрозуміння та поширення ідеї „Р. Ш." в львівськім повіті голова зборів відчитав письмо голови кружка „Р. Ш." з Глухович про добровільне, щомісячне, поголовне 1-сотикове оподаткування тамошніх громадян у користь „Р. Ш.", а присутного на Зборах голову цього кружка зібрані привитали оплесками.

По відчитанні й принятті протоколу з попередніх заг. зб. приступлено до подрібного звіту з діяльности уступившої Ради:

Уступаюча Рада відбула 34 засідання і 8 анкет, 65 поїздок з рефератами в села львівського повіту і на 6 ювилейних свят „Р. Ш.", взяла через своїх делегатів участь у 25 заг. зб. Кружків у Львові та в повіті, перевела 16 люстрацій діяльности кр. „Р. Ш." у Львові тай у повіті, відбула 4 анкети зі Старшинами сільських кружків в організаційних справах, три конференції зі Старшинами львівських кружків у справі збірок на „Р. Ш.", дві наради з відпоручниками кр. у справі поділу Львова на нові рідношкільні округи, 6 анкет у справі вписів до шкіл „Р. Ш." та 10 нарад у львівських кружках у справах льокального значіння.

Рада заснувала нові кружки: в Добрянах, Гаях коло Львова, Грибовичах Малих, Чижикові, Глуховичах, Миклашові, Дмитровичах, Германові, Полянці, Рудансцях, і Грибовичах Великих.

Під цю пору є у Львові 14 кр., а в повіті 29, отже разом 43. Діточих садків було 8, вакаційні оселі 4.

Рада прямує у своїй діяльности 1) до того, щоби кружки Львова довести до такого числа членів і такої фінансової сили, щоби вони самі могли вдержати свої школи; 2) до того, щоби всі села львівського повіту вкрити сіткою діяльних кружків „Р. Ш.".

По відчитанні люстраційного й касового звіту приступлено до дискусії над ними. У ній всі делегати висказувалися з признанням для діяльности уступаючої Ради тай на внесення делегатки п. Ст. Пашкевич уділили їй абсолюторію.

Відтак вибрано одноголосно й серед загальних оплесків головою проф. Миколу Ластовецького, а одноголосно або більшістю голосів членами Ради: А. Домбровського, о. М. Галянта, д-ра Я. Олексишина, В. Полянського, М. Морозиху, І. Олексина, Р. Атаманюка, І. Ющишина, М. Дворяна та о. Р. Ганаса, заступниками: Степана Копача, Сенів Ольгу, Богд. Борща.

При внесеннях забирали голос (часом двічи або й тричи) делегати: Похмурський, Олексин, Чепіль, Пашкевич, Ріппель, Кучер, Крилошанський, Паваньковська, д-р Ривюк, о. Ганас, Романюк, Сениця, Музика, Мельничук, Мартин, Михайлів Ірина, Стевчак та інші, намічуючи цілу низку дуже важних і суттєвих справ і побажань, яких розглянення й виконання заг. збори доручили новоибраній Раді.

У зборах взяли участь гості: делегат Г. У. проф. Гнат Павлюх, заст. голови Товариства, який привитав заг. збори від Президії Г. У., та директор організаційного відділу „Р. Ш." п. Лев Ясінчук.

—o—

Золото в американських банках.

НЮ ЙОРК. (ПАТ). 1. І. 1933. В американських банках у числі 19-ти тисяч накопичили за останні два роки величезні запаси золота, валют і цінних паперів. Причиною цього явища є недовіря капіталістів до льокування гроша в теперішні нині промислові, торговельні та рільничі підприємства. На основі статистичних даних у банках Злучених Держав лежить тепер 450 мілйонів долярів у золоті.

—o—

Боґомолов амбасадором СРСР у Китаю.

МОСКВА, (ПАТ). 2. І. 1933. Дмитра Боґомолова, радника совітської амбасади в Льондоні, призначили амбасадором СРСР у Китаю.

—o—

В непорушних, заснулих водах відбивається голубе небо з білими хмарами — і тихий сум позирає з глибин і крізь цю голубінь, і крізь білі відсвіти накопичених хмар.

А колись тут був рух і шарварок. Колись батуринські пороми перевозили блискучі ридвани можновладних українських владик з їх почетами, а вечорами над тихими водами старої української ріки лунали могутні звуки орхестр, що гриміли з терас гетьманських хоромів. Колись дзеркальні води батуринської ріки відсвічували горде сивоусе Мазепине обличчя й дискретно обмивали пишні форми молодого тіла прегарної Кочубеївни. А ще раніш, тоді, коли ще не було ні козацьких гетьманів, ні палат на батуринських горбах, над тихими сеймовими водами побрязкували залізні кольчуги й мідяні шоломи Ігоревих ратників, що перепливали човнами із Сіверщини до Путивля.

Колись!...

А тепер стояла тут тиша й якийсь сум стеріг гробову мертвоту ріки в диких заростях берегових лоз.

Пором пристає до берега й ми виїзжаємо на батуринський бік.

Залишаємо повіз з кіньми під купою тінявих верб над рікою й чим дуж поспішаємо до білих руїн палати.

Молоді ноги підносять нас все вище й вище по похилому зеленому горбі, поритому у всіх напрямах шанцями, що позалишалися тут від недавніх маневрів — і перед нами у всій своїй гордій красі фронтон найвеличавішої з будов цілої України.

Алеж, Боже — в якому вона дикому й запущеному стані! Покрівля обвалилася, на місці вікон і дверей — сліпі діри. Тинк по цілій фасаді облуплений, суворі лінії камяних прикрас скрізь пооббивані й скалічені — і не хочеться вірити, що цій будові всього сто років. Дорійські храми старої Еллади, будовані тисячі літ перед Христом, яких вигляд так знайомий нам із гімназійних коментарів до старих клясиків, збереглися на грецьких землях ліпше, як цей сумний памятник нашої недавньої минувшини.

З острахом і святою побожністю наближуємося до камяних масивів палати й входимо в тінь його величавого 8-колюменного портика. Переступаємо поріг головного входу — і в гробовому мовчанні зупиняємося.

Перед нами купи румовища, порослого буряном, на які треба видиратися, щоб зазирнути в двері, що відділюють цей, колись роскішний вестибюль із мармуровими сходами й чудовою балюстрадою від анфіляди далі положених, численних покоїв партеру. Тихий вітрець свобідно забігає сюди крізь амбразури вікон і дверей й похитує кошлаті головки дикої лободи.

Тихо, пусто. Якісь пташки, залетівши у вікна, десь гомінко щебечуть серед мурів — і цей спів із сумним похитуванням головок буряну красномовно свідчить про невблагану смерть і руїну.

Озираємося.

Голі, облуплені стіни без усяких слідів колишніх фресок, ліпних тяг і алябастрових прикрас, і по всій поверхні їх — не тільки на висоті, до якої може сягнути людська рука, а навіть там, куди бо-зна як міг дістатися чоловік — написи. Тисячі написів. Це Марусі й Юрки в ріжні часи були тут і видряпали на стінах свої безсмертні ініціяли. Ах, ці Марусі з Юрками! Вони ніколи не пропускають нагоди увіковічнити свої імена, опоганюючи ними стіни всіх святинь на світі!

(Продовження буде).

—o—

Крівавий Сильвестер у Берліні.

БЕРЛІН. (ПАТ). Як виходить з поліційних комунікатів, цьогорічна ніч на Сильвестра належала в Берліні до найбільше кровавих від багатьох літ. До ранку поліційні постерунки і ратункові стації інтервеніювали у 300 випадках, де доходило до крівавих сутичок, характеру переважно політичного. У висліді бійок 3 особи були вбиті, а 30 ранених, у тому 7 осіб тяжко.

ЗА ВІДДАЧУ КОРИДОРЯ НІМЕЧЧИНІ.

РОТЕРДАМ, 2. І. ПАТ. Лімбург, член державної ради й один із голяндських делегатів Збору Союзу Народів оголосив в амстердамськім „Телеграфі“ статтю про Поморя. В ній твердить, що населення Поморя є непольське, тому висуває плян пересунення коридоря та віддачі його Німеччині в заміну за окравок Сх. Прусії.

ПАТ додає, що Лімбург опісля ствердив, що одержав мильні дати про населення Поморя, тому тяжко здійснити цей плян.

ПАЛОМНИЦТВО ДО РИМУ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 2. І. ПАТ. До Ватикану приходять із ріжних сторін світа зголошення паломництв до Риму з нагоди ювилейного року, що його проголосив св. Отець. На засіданні секції Католицької Акції постановили створити міжнародній центральний Комітет, якого завданням буде однозгідність в улаштовуванні паломництв.

НЕ ХОЧУТЬ ВИЙТИ НА ВОЛЮ.

ЕСЕН, 2. І. ПАТ. Наслідком амнестії звільнили в Есені 100 осіб. Із них більше як половина не хотіла кинути тюремних мурів, бо, як казали, не знають, що їм почати на волі. Деяких вязнична влада на силу мусіла виводити з тюрми.

НОВИНКИ

— Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Насс. 4-4

— Д-р Миронович Антін орд. у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 1—?

— Колядки В. Барвінського на фортепян видані Муз. Т-вом ім. М. Лисенка продаються в передсвяточному тижні по 3 зол. в книгарні Шевченка (Ринок 10) і „Рідної Школи“ (Сикстуська ч. 29). 1115 1-1

— **„Distinction“ косметичний кабінет,** Львів, вул. Коперника ч. 42 а. II. пов., телеф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри та ін.) чисто індивідуально. Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією нешкідливими. Ціни дешеві для П. Т. урядничок та студенток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-і. 996 8-10

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне (2-е) число „Діла“ підпало конфіскаті за одну замітку, прислану до нас із Тернополя. Це 1-а конфіската нашого органу в цьому році. При цій нагоді пригадуємо, що в минулому (1932-ому) році підпало конфіскаті 40 чисел, в 1931-ому році — 65 чисел, в 1930 р. — 40 чисел, а в 1929 р. — 29 чисел „Діла“.

— **З ким веде кооперацію „Русскій Ревізійний Союз“ у Львові?** До цієї замітки одержали ми ще такі уваги: „Русскій Ревіз. Союз“ у своїм вияснені („Діло“, ч. 288) говорить, що двох членів надз. ради „Торговельної Спілки“ в Сулимові припинив в урядуванні не тому, що вони дають молоко до районової молочарні „Маслосоюзу“, лише за те, що ті члени доставляють молоко до іншої молочарні. А яка та інша молочарня, чомусь „Русскій Рев. Союз“ промовчує, хоча добре знає, що це районівка „Маслосоюзу“. Отже — „не вмер Данило, лише болячка задавила“. Стверджуємо також ще раз, що згадана кооператива поносить великі страти виключно з недостачі фахового надзору, а не з недостачі постійної внутрішньої контролі. На доказ покликуємося таки на висліди ревізії „Русск. Рев. С.“ з 1930, де вичислені всі страти, які до 1932 не змінилися. Чейже „Русск. Рев. С.“ відомо, що як є нефаховий молочар, то й внутрішня контроля нічого не вдіє. Тут лише фахівець може найти причину, чому на 1 кг. масла йде аж 95 товщених одиниць, або чому замість масла виходить сир. — „Русск. Р. С.“ покликується також на те, що згадані члени не контролювали молочарні, але в такім випадку чому не припинено в урядуванні інших членів надз. ради, котрі є навіть членами ревіз. комісії?! Загадка буде розвязана, коли скажемо, що вони не тільки що не давали молока районівці, але й вироби кооперативної молочарні продавали приватному торговцеві. — С.

— **Ріжні вістки.** У Москві є чужинців-„специ“ зом із робітниками 2.000; у цьому 1500 німців, 400 англійців і 100 американців. — Против оборотового податку у Спол. Державах виступив якнайгостріше президент Рузвельт; мотивує він це тим, що така підвишка зменшить покупну силу публики. — 29-літн. німецький князь Штольберг, власник замку на Гарці, що мав недавно женитись із голяндською наслідницею престола, заручився зі звичайною бідною дівчиною, донькою якогось урядовця. — Радянські кінові фабрики приготовили цілу низку протирелігійних фільм, з якими їздять перед Різдвом агітатори, розкидуючи брошури та летучки для ширення безбожництва. — У Румунії на Пруті почали будувати велику гать у прикордонній смузі, щоби стримати весняні повені. — Уряд Південної Африки зрікся офіціяльно спирати свою валюту на паритеті золота; від нині ця валюта не буде звязана з фунтом стерл. — У Парижі помер у 82. році життя славний архітект Шарль Жіро, що вибудував „Пті Пале“, де відбуваються найбільші щорічні вистави мистецтва.

— **Спека.** В Аргентині тепер нечувана спека. Було чимало випадків смерти наслідком сонічного удару.

— **Вовки.** У Португалії наслідком сильних морозів появилися стада вовків. В Альпакосі вовки роздерли учительку.

— **Заповідає упадок більшовиків.** Претендент до російського престола вел. князь Кирило у відручному письмі заповідає недалекий кінець більшовиків і реституцію монархії.

— **Вчений, ошуканець чи авантюрист?** Чотири дні тривав у Парижі процес проти сина колишнього професора львівського університету Дуніковського. Його обвинувачують у розтраті міліона франків, які дістав він від акційної спілки, що повірила у його успішну працю над винаходом золота. Довгі місяці Дуніковський сидів у слідчій вязниці, світ чекав на його експерименти, які він усім обіцював, як обіцює і досі на розправі, нічого не доказавши. На розправу покликали знавців, які категорично заявили, що Дуніковський нічого не відкрив. Оборонець Дуніковського пробував піддати у сумнів голос знавців, з яких деякі буцім-то належали до ошуканого товариства для експльоатації золота. Дуніковського випустили покищо на волю; присуд буде виданий за які два тижні. Серед поділених думок про ролю Дуніковського найчастіше надибуємо дилему: вчений, ошуканець чи авантюрист.

— **Кошта безробіття в Европі.** Міжнародне бюро праці в Женеві нарахувало тепер 30 міл. безробітних в Европі. Подає воно теж дані про фонди для безробітних, які витрачують ріжні держави. Бельгія платить річно 365 міл. коли два роки тому платила всього 32 міл. Німеччина 2,873 міл. марок, коли у 1928 р. платила 1,151 міл. Обовязки обезпечення безробітних в Англії зросли за 5 літ більш як подвійно до 120 міл. фунт. стерл. В Італії від 1925 р. підмоги для безробітних зросли з 23 міл. на 115 міл. Якби 30 міл. безробітних ужити до якоїнебудь праці за почьовну цих грошей, можна би здається частину Сагари перемінити у плодющу оазу і переселити туди міліони людей, що в Европі ходять собі по пятах.

— **Аргумент фінляндських селян.** В одному фінляндському селі збунтувались селяни проти вантажних авт, які перевозять матеріял для будови державної дороги. Дорогу будує уряд, щоби дати заробити безробітним. На це селяни відповідають, що при такій меті не повинен уряд уживати авт, коли селянські вози та коні стоять бездільно.

—**Циркова сензація.** У цирку, що приїхав на вистави до Риги, виступає донька Распутіна. Вона показує дресовані коні. Нічого більше. Ані ці коні не її, ані наука цих коней не її заслуга. Цирк заангажував її тільки для прізвища „донька Распутіна“. Так оголошують її на афішах, хоча вона називається Соловйова. Має 34 роки, вдова з парою дітей. Нічого не вміє. Залишилось їй тільки сензаційне назвище, яке зваблює публику. Із інтервю з риським денникарем виходить, що вона має по батькові єдину памятку: лист, писаний Распутіним перед смертю, там він пише, що коли він умре, за ним згине російська рідня і пропаде Романівська династія. Не виключене, що на цей лист, написаний, як усе зпід руки Распутіна, зі страшними помилками, найдеться якийсь багатий аматор.

— **Полекші для грачів у рулетку.** Фінансовий уряд Спол. Держав приняв цікавий закон: „Коли американський громадянин програв якусь суму в Монте Карльо, може дістати знижку від податку у випадку, якщо грав із методою, а не для приємности“. На практиці всі американські міліонери та менші богачі дістають таку знижку тому, що кожний із них сідає до рулетки з методою, холодним наміром виграти. Американські фінансисти підходять навіть до азартної гри з погляду інтересу значучи, що те саме роблять і ті, що їдуть до Монте Карльо. Був в останніх часах тільки один випадок, коли молодій міліонерці не знизили податку від програних 120000 дол., бо не вірили, щоби вона грала спокійно та зі застановою.

— **У боротьбі з пересудами.** У Тунісі трапилась своєрідна трагедія. Одна арабка, звана загально „Юлією“, відома красуня, закохалась у мущині з іншого племени і рішила піти за ним. Закони даного племени карають таку „зраду“ смертю. Родинна рада видала присуд над дівчиною і його виконала: її задушили та вкинули до керниці. Французька влада вмішалась у цю справу і заарештувала вбивників.

— **Німецько-голяндська контрабанда.** Контрабандисти на німецько-голяндськім кордоні, не зважаючи на збільшену увагу поліції, ведуть далі інтереси. За один день 29. грудня в головнім митнім уряді в Аахен придержали аж чотири вантажні вози, де було всяке незаконне добро в роді кави та папіросів. У однім нідерляндськім возі у сховищі везли 17 револьверів і 125 гарматних набоїв. Арештували чотирьох голяндців і трьох німців.

— **Доля неправовірного комуніста.** Через Ригу приходять з Москви звістки про колишнього радянського амбасадора в Парижі Раковського і голови народних комісарів Рад. України. Раковського заслали на Сибір, до Барнаулу, за звязки з Троцьким. Там він просидів уже кілька літ. Недавно йому предложили заяву, якою він повинен відкликати свої погляди та осудити ліву політику „троцькістів“. Раковський не хотів підписати цієї заяви і тому йому продовжили заслання на нових три роки.

— **Човном через океан.** Норвеський моряк Гансен вибрався у серпні через Атлянтійський океан у човні завбільшки 36 стіп. Він побився об заклад, що на Різдвяний вечір допливе до Міямі, на Фльориді. Тепер прийшла звістка, що він точнісько в означений день причалив до Міямі. Гансен вибрався сам, у товаристві собаки та кота.

— **Морісові Шевальє грозить смерть.** На початку війни славний фільмовий артист Моріс Шевальє був ранений на фронті німецькою шрапнелею. Шевальє попав у німецький полон і тут лікарі виняли йому відломок шрапнелі, одначе частина ще й досі остала в тілі. Шевальє відчував біль, тому пішов до лікаря, який ствердив, що цей відломок шрапнелі за два роки примандрував близько серця. Лікарі порадили артистові, щоби не хвилювався, бо це грозить йому смертю. Томуто Шевальє старається бути веселим і хоч грозить йому смерть, розвеселює міліони публики. Раз на тиждень Шевальє їде до рентгенольога, який слідкує смертельну мандрівку відломка шрапнелі до серця артиста.

ІТАЛІЙСЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

РИМ, 2. І. ПАТ. У Римі почалися переговори між представниками італійського та більшовицького уряду в справі заключення торговельної умови. Обом урядам залежить на цьому, щоби зрівноважити товарову виміну, яка останніми часами виказала, що СРСР. продає Італії більше, ніж купує.

ПРИПИНЕННЯ ФР.-АМ. ТОРГОВЕЛЬНИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

ПАРИЖ, 2. І. ПАТ. Із Вашингтону повідомляють, що там із урядового боку вияснили поголоски про нібито повне зірвання торговельних переговорів між Францією та Зл. Державами. Переговори ті лише припинили тому, що уряд уступаючого небаром през. Гувера не може заключувати ніяких умов, головно торговельних, бо є великі ріжниці думок обох президентів Зл. Держав у митних і політичних правах.

60 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ВИПЛИВАЄ НА ОКЕАН.

Англійська фльота дістала приказ виплисти 9. січня на великі маневри вздовж французьких побереж від каналу Ля Манш до Біскайського Заливу. Командантом фльоти є Сер Джан Келлі. Під його командою будуть дві ескадри кружляків, три ескадри контрторпедовців і дві ескадри підводних човнів. Крім того до фльоти тієї належить 7 панцирників і адміральський корабель „Нельсон". Загалом у маневрах візьме участь більше ніж 60 воєнних кораблів. Завдання маневрів досі держать в тайні.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „Мата Гарі".

Шпіонажа улюблена тема кінових сензацій. Шпигуни від війни стали новими героями, навіть патріотами. Грета Гарбо, що відтворює тип славної голяндської шпигунки виступає не перший і не другий раз у такій ролі. І знов бачимо шабльоновий мотив, повторений теж Марлено Дітріх, як шпигунка для кохання жертвує собою. Грета Гарбо, що створила у кіні своєрідний тип „вампа" і недужу моду на нього, має не більш як один-два моменти нові. Її голос розбитий і заломаний страшенне розчаровує. Зате має вона таких партнерів як Рамон Новарро, Лійонель Беррімор і Люїс Стон.

КІНО „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": „Кохай мене нині".

Моріс Шевальє, що дістає велитенські суми у Голівуді, втратив там одно, з чим приїхав: інтелігентні сценарії. Америка почала повторяти його перші сюжети й він повторяє для задоволення широкої маси свої звичайні усмішки і якінебудь куплети. І цим разом бачимо його у ролі скромного чоловічка, що робить велику карієру тим, що подобається жіноцтву і всім довкола. Погідна, безпретенсійна, пересічна комедія. **м. р.**

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 28. листопада 1932. перенісся в вічність бл. п. о. **Антоній Войтіховський,** почесний крилошанин і референт Станиславівської Капітули та емеритований гімназійний катехит.

Покійний уродився 29. січня 1859 р. в Станиславові, тут покінчив нижчі і середні школи, і теольогію у Львові. По висвяченню покійний шануючи волю своїх родичів присвятився душпастирській праці і був якийсь час сотрудником у Луці, одначе не довелось йому довго сидіти на селі, бо вкоротці переносять його на Буковину до Путилова, а відтак до Станиславова на катедрального сотрудника. На тім становищі залишився кілька літ, багато працює як проповідник або як референт вдовичо-сиротинського фонду, який реформує і ставить на висоті свого завдання. Часи станиславівського сотрудництва згадував покійний і в хвилинах своєї старости якнайкраще, а коли з згадках опинився при пок. еп. Пелеші, то милим згадкам не було кінця, бо з незвичайною почестю і любовою ставились до пок. еп. Пелеша.

Згодом переходить покійний на поле катихитичної діяльности і стає на короткий час катихитом учительської семинарії в Станиславові, відтак переходить на катихитуру до гімназії в Бучачі, а вкінці до української гімназії в Коломиї. Тут перебуває покійний довші літа — випроваджуючи з гімназії в світ сотні наших інтелігентів, але небавком переходить на емеритуру, по кількох літах побуту в родиннім Станиславові, а відтак у Пацикові, на постійне осідає в Отинії, де постигла його смерть.

Помер бл. п. о. Антін Войтіховський, але згадка про нього залишилась і залишиться на довго. Його чесний і правий характер ще довгі

Оголошення до святочного числа „ДІЛА", яке вийде в значно збільшенім обємі і накладі в пятницю 6 січня 1933. приймає Адміністрація „Діла" найпізніше до четверга 5. січня до години 13.

літа буде в памяти, бо таких людей тепер мало. Його любов до церкви, до свого обряду не мине, бо його фундації Богослужебні, його запис свого майна на захоронку СС. Служебниць Пр. Д. Марії, його щедрі датки на добродійні цілі свідчать про його любов до нашої віри. А про його любов до народу і дбайливість за учеників чиж не засвідчать датки на інститути та бурси в Бучачі і Коломиї?

Шпарко проминуло життя, одначе не змарнував його бл. п. о. Войтіховський, напрацювався досить, а живі памятки, які залишив по собі засвідчать перед Всевишнім, перед світом, перед народом, що праведник відійшов від нас, що „подвигом добрим подвизахся, течеціе іскончах, віру соблюдох" і йому сотвори Господи вічную память!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Установчі Збори Кружка „Р. Ш." в Ляшках Мурованих. Дня 1. січня ц. р. відбулися установчі збори Кружка „Р. Ш." в Ляшках Мурованих. Збори відкрив перший з основників п. Ілько Квінтюк. Його вибрали провідником, а п. Евгена Филиповича секретарем зборів. Делегат Ради Пов. Союзу Кр. „Р. Ш." проф. Микола Ластовецький виголосив виклад про „Р. Ш.": про її заснування, працю, надбання й теперішне положення з одного боку, а з другого про обовязки громадянства супроти неї під цю тяжку пору. Опісля відчитав письмо Кружка „Р. Ш." в Глуховичах у справі поголовної допомоги для „Р. Ш.". До Кружка вписалося 31 членів. Головою вибрали Юрка Пастуха, а членами Старшини: Івана Пелеха, Ілька Квінтюка, сина Антона, Михайла Маршалка, Юрка Заяця, Василя Петришина й Евгена Филиповича; заступниками: Андрія Лучишина, Миколу Петришина й Петра Гурського. До контрольної комісії вибрані: Дмитро Заяць, Ілько Квінтюк і Дмитро Молочий; заступниками: Михайло Савка та Юрко Лещишин. Річну вкладку встановлено на 1.20 зол. Збори доручили Старшині: 1) вже цього літа створити діточий садок; 2) закупити дві скарбонки та вмістити одну в кооперативі, а одну в позичковій касі для збирання добровільних датків на „Р. Ш." також від нечленів Кружка. На внесення Федька Квінтюка члени Кружка оподаткували себе і членів своїх родин у користь „Р. Ш." щомісячно й поголовно одним сотиком. Збори пройшли в дуже гарнім та ідейнім настрою і залишили серед членів Кружка не лиш гарний спомин, але й сильну постанову: витревати в розпочатому ділі.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт Лисенка. Тихо й непомітно пройшло в нашому місті святкування 20-літніх роковин смерти Миколи Лисенка. Свято, подумане в формі концерту творів геніяльного композитора, відбулося 22. XII. ц. р. заходом філії Музичного Інституту ім. Лисенка. Станиславівське громадянство, заабсорбоване в тому часі нагляним судом у Львові, не звернуло на свято більшої уваги і тому на салі було тільки кількадесять осіб. Найважнішою точкою цілого концерту був виступ скрипаля Івана Сенкевича, б. учня професора Флеша в Берліні, а тепер професора Музичного Інституту у Станиславові, який уперше виступив перед станиславівською громадою. Чотири твори, що їх виконав проф. Сенкевич (М. Лисенка: „Хвиля розпуки", Чайковського: „Гуморeска", Сарасатія: „Мельодія", Крайслера: „Джітана") виявили, що це непересічний талант, який не тільки прекрасно інтерпретує виконувані твори, але й до віртуозности довів володіння своїм інструментом. Це те загальне вражіння, що його мусів винести учасник свята, слухаючи гри проф. Сенкевича. Великою приємністю було теж слухання продукції хору „Думка". „Хор бранців" з „Гамалії", „Чи се тії черевички" та „Ой закувала та сива зазуля" були виведені бездоганно і з великою експресією. Від останнього виступу „Думки" слідно крок уперід: більше здисциплінованости, кращий добір голосового матеріялу, дбайливий вишкіл. Коли праця піде дальше цим темпом, то „Думка" буде гордістю Станиславова. Милим доповненням програми був сольоспів п. Слави Пеліхівної, що співала М. Лисенка: „Якби мені мамо намисто" і народні пісні: „Не співайте півні", „Не стелися барвінку" і „Дощик". Її симпатичний мецосопран вже знаний станиславівській громаді. На жаль: загальна депресія, неогріта саля, порожні місця — зробили своє: солідно підготоване свято не вдалося.

Новий Кружок „Р. Ш." ім. А. Яконович. Станиславівські громадяни, яким не байдужа доля місцевого Кружка „Р. Ш.", вже давно відчували конечність відлучити фундацію п. Альбіни Яконович від агенд Кружка. В тяжких матеріяльних відносинах, крізь які з трудом пробивається Кружок „Р. Ш.", не трудно, щоби сама фундація потерпіла. Тому з радістю слід повитати оснування нового Кружка „Р. Ш." ім. А. Яконович, який уконституувався в неділю 25. XII. м. р., а якому дотеперішній Кружок ім. М. Шашкевича на своїх надзвичайних зборах дня 26. XII. м. р. передав фундацію Альбіни Яконович. Головою нового Кружка вибрали дир. Никифора Данища, а в склад старшини увійшли: д-р Іван Еслянський, д-р Сава Никифорик, д-р Іван Маціюшек, дир. Теодор Мартинець, п-ні Надія Мардоровичева і дир. Роман Шевчук. Працю нового Кружка розпочали від іменування почесним членом фундаторки п. Альбіни Яконович та врочистого вручення почесної грамоти цій вельми заслуженій громадянці. На маргінесі цих зборів треба занотувати дивний і незрозумілий спротив деяких учителів „Р. Ш.", що чомусь заснування цього нового Кружка вважали непотрібним.

Поминальні богослуження. Дня 26. XII. відбулось в катедральній церкві поминальне богослуження виряхила. Цьогож самого дня відправлено таке саме богослуження в год. 6. веч. у церкві оо. Редемптористів.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Загальні Збори Філії „Просвіти". Дня 23. грудня відбулися заг. збори філії „Просвіти" в Теребовлі. Прибуло 65 делегатів читалень і членів. Зі звітів видно, що праця йде, хоч не без труднощів, і то зовнішніх, як і внутрішніх. Головою вибрали знову о. Мохнацького Степана. Розбудова праці вимагає великого вкладу енергії. Формою освітньої роботи стають освітні курси в повітовім місті і по селах. На тих курсах треба вишколити кадри провідників освітнього життя по селах. Щойно ті провідники зможуть організувати самоосвітні гуртки по селах і їх як слід вести. Такий курс улаштовано в р. 1931/32 і тепер знову є такий курс у Теребовлі. На першім було 32-ох слухачів, на теперішнім є 15. Це є показчиком, що курси треба перенести на села, бо селяни не в силі нині платити 15—20 зол. місячно за дитину. Хіба, що в повітовім місті був би інтернат для учасників курсів.

Новий люстратор П. С. К. Повітовий Союз Кооператив приняв нового люстратора організатора. Є це д-р Палійчук Петро. Він прибуває в сам час, бо тепер ціла проблема в тому, як зорганізувати кооперативно нашу масу. Ця незвичайно важка праця організаційного відділу вимагає великого напруження, але зате вона дасть овочі. Справи організаційні треба висунути на перший плян, при чому організаційний відділ повинен стати головною інстанцією й основою у всіх наших товариствах без вимку. Це пізнати напр. з того, що на заг. зборах Кружка „Сільського Господаря" в Іванівці після горячої промови агронома зголосилося аж 25 передплатників часопису „Сільський Господар".

СПОРТ.

УКРАЇНА — А. З. С.

У вівторок 3. ц. м. відбудуться в год. 14. на торі Л. Т. Л. (Пелчинська) чергові мистецькі гаківкові змагання України з А. З. С-ом.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Змагання України з Погонею, про які ми писали в послідньому числі, почислили як товариські, а не за мистецтво А-кляси, з уваги на неможливий стан леду і великі заметіль.

ЛЬВІВСЬКІ ВИСЛІДИ.

З розльосованих розгривок за гаківкове мистецтво Львова переведено досі тільки одні змагання, а саме в неділю передполуднем Лехія перемогла А. З. С. у високому відношенні 5:0 (1:0, 3:0, 1:0). Заповіджені на неділю вечір змагання Погонь — Чорні не відбулися з причини відлиги.

КАНАДІЙЦІ БЮТЬ!

Канадійська гаківкова дружина „Едмонтон Суперіорс" розіграла в Мінхені в суботу і в неділю змагання з місцевими дружинами, вигравши 3:1 і 4:2. Інсбрук програв з ними 0:6.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Бучачі: На Ваше предложення не годимося.

Вп. Дописувачеві у Стрілиськах Новиx: Подія за маловажна. Не помістимо.

Вп. Дописувачам, що прислали нам матеріяли в справі плебісциту: Що буде можна, постараємося ще використати; решту передамо до вжитку Української Парляментарної Репрезентації.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 2. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 0·00 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 6·30—6·40 зол.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 3. 1. год. 7.30 веч. „З малої хмари“ (Абон. 5).

Середа, 4. 1. год. 8.15 Концерт.

Четвер, 5. 1. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре“ (Ціни найнижчі. Абон. 4).

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 3. 1. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль“ (Абон. 5).

Середа, 4. 1. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль“ (Абон. 5).

Кіна.

АДРІЯ: „Любов козака“.

АПОЛЬО: „Любов і пімста до... ...ого козака“.

АТЛЯНТІК: „На приказ жінки“.

КАСІНО: „Мата Гарі“ (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „В тінях хмародерів“ і ревія „Коли жінка каже: Ні“.

КОПЕРНИК: „Люби мене сьогодні“ (Моріс Шевалє).

МАРУСЕНЬКА: „Люби мене сьогодні“ (Моріс Шевалє).

МІРАЖ: „Бастер Кітон жениться“.

ОАЗА: „Наречена з льотерії“ та ревія.

ПАЛЯС: „Відважний вояк Швейк“.

ПАН: „Король то я“ (Ел. Буріян).

ПАСАЖ: „Побідна орда“.

ПРОМІНЬ: „Остання чета“ й ревія.

СТИЛЕВЕ: „Атлянтида“ і ревія.

УТІХА: „Червоний шлях“ і діточий кабарет.

ХИМЕРА: „Чарівний молодець“.

Закордонне радіо.

Вівторок, 3. січня 1933.

Братислава (278,8) 18.00 Спів, 19.20 Авдиція, **Мілано** (331,4) 20.30 Оперетка **Брно** (341,7) 15.30 Арфа, **Штрасбург** (345,2) 18.00 Джез, 21.30 „Ніна Роза“ оп. Ромберга. **Білгород** (430,4) 19.00 Пісні, **Стокгольм** (435,4) 19.40, 22.00 Пісні, **Рим** (441,2) 22.15 Концерт, **Прага** (488,6) 19.45 Нар. пісні, 21.00 Бетовенові твори, **Відень** (517,2) 11.30 Капеля, 15.20 Арії, пісні, 20.05 Концерт, **Мінхен** (532,9) 20.20 „Пер Гінт“ пеэа Ібсена, **Будапешт** (550,5) 18.30 Циг. орхестра, **Харків** (937,5) 10.00, 14.30, 15.00 Концерт, 16.35 Літ.-муз. авдиція, 18.00 Тр. з театру, 24.00 Нар. пісні, **Москва** (1000) 15.00 Мехіканські пісні, 17.25 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 20.30 Вердієві пісні.

Середа, 4. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, 16.00 Авдиція, **Копенгаген** (281,2) 22.25 Чайковський, концерт, **Штутгарт** (360,6) 19.10 Пісні, 20.00 Веселий вечір, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 13.00 Музика, **Прага** (488,6) 19.20 Пісні, 20.00 „Єнуфа“ оп. Яначека, **Відень** (517,2) 11.30 Капеля, 19.30 Опера, **Будапешт** (550,5) 12.05 Сп. квартет, 17.30, 19.15 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 17.30 Літ. трансмісія, 24.00 Балетова й оперова музика, **Москва** (1000) 17.25 „Богема“ оп. Пучінія.

Львівське радіо.

Вівторок, 3. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 16.15 22.15 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.30 Комунікат фіз. виховання, 15.35 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Руда та мряка“ лет. фейл., 16.25 Для учителів: „Село та шк. реформа“. 16.40 „У пісках пустині Гобі“, 17.00 Симф. концерт, 18.00 Легка музика, „За осмих дитини“, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 „Польські танці“, 20.00 Популярний концерт. Спорт. вістки, 21.20 Скрипка, 22.00 „Протекція“ новеля Пежинського, 22.55 Трансм. з Варшави, 23.00 Ретрансмісії із закорд. стацій.

Середа, 4. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 13.10, 17.30 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Для дітей: „Історія руху“, „Як бурий котик присвав Кусика“, 16.00 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Зворот до романтичности в творчості Сенкевича“, 17.00 Для вчителів музики, 17.40 Вістки із сусп. руху за кордоном, 18.00 Танк. музика, 18.25 Авд. блакитних „Радіо дітям“, 19.00 Польсько-болгарські взаємини, 19.15 Всячина, 19.30 Літ. життя, 19.45, 21.05 Прес. рад. денник, 20.30 Легка музика, 21.00 Спорт, 21.10 Спів, 21.35 На овиді, 21.50 Фортепян, 22.35 Комунікати, 22.40 Танкова музика, 23.00 Ретрансмісії із закордону.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На ялинку для нещасної матері зложили: інж. А. Ліськевич 5 зол., М. С. 2 зол., А. Б. 4 зол., А. К. 3 зол., М. Ф. 2 зол., М. Іжицька 5 зол., М. П. 1 зол., М. К. 2 зол., С. Ф. 3 зол., Н. Н. 3 зол., М. Т. 5 зол., інж. Р. М. Надвірна 5 зол., Дуня С. 5 зол., С. і М. Гаврищак 5 зол., М. і Е. Крохмалюк 4 зол., Громадяни Устрік Дол. 17 зол. та взивають інших складати на ту ціль; Ап. Крохмалюкова в доказ співчуття 5 зол., А. П. 1 зол., Л. О. 1, Л. П. 1, І. К. 1, К. 1, Г. А. 1, В. К. 1, К. М. 3, А. К. 0.50, І. Г. 1, С. М. 2, М. Б. 1, В. К. 1, А. Л. 1, П. К. 1, К. Г. 1, Е. Б. 1, Я. К. 1, М. М. 1, Т. С. 1, В. Л. 2, Х. В. 1, С. Т. 0.50, І. В. 1, М. К. 2.50, Е. В. 1, О. Г. 1 зол. — Разом з попереднім виказом зложено 158 зол. і 1 долар.

П. Іван Мельник, Бельско, зложив у нашій Адміністрації зол. 10.— на Рідну Школу і зол. 10.— на Українську Захоронку

1933 а не 1932. У деяких уповноваженнях для збірки на коляду „Р. Школи“ зайшла друкарська похибка, що можна збирати від 8—14. січня 1932. замісць 1933. Просимо Повітові Кружки Рідної Школи, які дістали уповноважечня, щоби заки предложать їх до потвердження дотичному старостству, справили 1932 на 1933. Якщо яке староство квестіонувало би наше уповноваження, то треба би вказати на дату уповноваження й на дату самого рескрипту Воєвідства. — **Головна Управа Рідної Школи.** 1140

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАКИДКИ брокати від 3.80 зол., колдри, постіль, фіранки, капи, портієри найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

ПОЗІР! Мешканці стрийської дільниці! У вільних хвилинах збірка в кімнаті до снідань і ресторані **БЕРНАРДА ШТАРКА** (Зибликевича 19 — ріг на Скалці). Знамениті обіди з печивом 1 зол. 10 сот., горячі снідання і вечері по 60 сот. Богатий буфет, добірні напитки і перекуски. Численно відвідувати просить **Б. Штарк.** 1069 3—3

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат“ Городецька 7.** 1039 4—10

КОЛЯДИ БЕЗКОРОВАЙНОГО на фортепян 2 зол. 1100 3—3

ЗА 2.— ЗОЛ. перероблює, відновлює капелюхи жіночі й мужеські відома робітня **„КАПЕЛЛЬО“, Кентшинського 18.** Уважати на адресу! 1081 4—5

КУХОННУ ПОСУДИНУ, столову посудину, бляхи на печиво поручає найдешевше. А. Косцюк, Львів, Шайнохи 2 (бічна Коперника). 1016 6—7

3-МІСЯЧНИЙ курс крою, модельовання, шиття у **ВИЩІЙ КРАВЕЦЬКІЙ ШКОЛІ** починає 9. січня **Козловська, Академічна ч. 22.** 1127 2—3

КОЛЯДИ на мішаний хор Ярославенка за 3 золоті висилає „Торбан“, Львів, вул. Софії 78. 1126 2—3

КАГАНЦІ, ретязі, линвочки, шорки виконує, направляє найдешевше робітня римарсько-галянтерійна **Н. Барера, Сикстуська 2.** 370 30-33

ВІДСТУПИТЬСЯ адвокатську канцелярію. Відомість Аптульський, емерит, Яворів. 1138 1—1

ОЖЕНИТЬСЯ молодий адвокат з панною лагідної вдачі, здоровою і заможною. Готівка для спільного добра пожажана. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Негайно“ 1139 1—1

ВАЛЬОРИЗАЦІЮ передвоєнних поліс краківського Товариства Взаїмн. Обезп. переводить негайно Порадня Обезп. д-ра Бавштайна, Краків, Томаша 15. 1132 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоґи „ 0·40
1 „ „ в тексті і повинках „ 0·48
1 „ „ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова: зол. 0.15
матримоніяльні по . . . . 0·10
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·08
шукаючі праці . . . . „
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . 200·—
„ „ 1/4 . . . . 110·—
„ „ 1/8 . . . . 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло“. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.